

Vergaderjaar 2007–2008

31 580

Vereenvoudiging toeslagen

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 september 2008

Het kabinet heeft onlangs besloten tot het laten uitvoeren van een tweetal interdepartementale beleidsonderzoeken (IBO's).¹

De taakopdracht met de aanleiding en de probleemstelling van deze IBO's zijn in de bijlage van deze brief opgenomen.

Procedurele richtlijnen en tijdschema

De onderzoeken worden uitgevoerd volgens de Procedurele Richtlijnen voor de Interdepartementale Beleidsonderzoeken, en dienen uiterlijk op 1 april te worden voltooid. Het streven is erop gericht om openbaarmaking van de onderzoeksrapporten, tezamen met het kabinetsstandpunt, vóór de zomer te doen plaatsvinden.

De minister van Financiën,
W. J. Bos

¹ Zie ook kamerstuk 31 588, nr. 1 Beleids-
onderzoek Natuur.

TAAKOPDRACHT IBO VEREENVOUDIGING TOESLAGEN

Aanleiding

De rijksoverheid draagt met verschillende vormen van toeslagen bij in de kosten van zorg, huur, kinderopvang en kinderen. Het gaat om huur-, zorg-, kinderopvang- en kindertoeslag (vanaf 2009 kindgebonden budget geheten). De Belastingdienst/Toeslagen is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze toeslagen. In totaal worden iedere maand circa 8 miljoen voorschotten voor toeslagen uitbetaald. Een complicerende factor daarbij is dat al deze voorschotten één of meerdere malen per jaar wijzigen. De grote aantallen zorgen ervoor dat – ook bij een probleem dat een zeer klein percentage van de doelgroep betreft – een aanzienlijk aantal mensen met problemen te maken krijgt.

In de praktijk blijkt dat de begrijpelijkheid van de toeslagen voor de burger te wensen overlaat. Zo zijn met name de huur- en kinderopvangtoeslag dermate ingewikkeld dat bij het invullen van de aanvraag- en wijzigingsformulieren veel fouten worden gemaakt. Dit leidt tot langere aanvraagtermijnen en/of verkeerde toeslagbedragen. Een ander uitvoeringsprobleem voor de Belastingdienst is dat bepaalde grondslagen voor de toeslagen niet goed (objectief) toetsbaar blijken te zijn, of de toetsgegevens niet betrouwbaar zijn. Denk bijvoorbeeld aan de huurprijs of de verblijfstatus van de ontvanger van de toeslag. Dit bemoeilijkt het toezicht en daarmee de rechtmatige uitvoering. Bij de zorgtoeslag zorgt vooral het grote aantal (ongeveer 5 miljoen) toeslagen voor problemen. Tot slot leggen de vele uitzonderingen een groot beslag op de uitvoeringscapaciteit in verhouding tot het aantal aanvragen dat het betreft.

Het kabinet heeft – gezien deze knelpunten – bij verschillende gelegenheden¹ aangegeven dat vereenvoudigingen in de toeslagen noodzakelijk zijn. In dit IBO zal worden onderzocht hoe deze kunnen worden vormgegeven. Gedacht kan worden aan forfaitaire bedragen, het gebruik maken van reeds aanwezige, betrouwbare gegevens (zoals nu al de gegevens van de kinderbijslag voor de kindertoeslag) etc.

Het wettelijke kader voor de uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen wordt gevormd door de Awir (Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen). De evaluatie van de Awir die drie jaar na inwerkingtreding dient te worden uitgevoerd, zal daarom benut worden bij dit IBO.

Probleemstelling

Hoe kunnen de verschillende toeslagen zodanig worden vereenvoudigd dat de burger deze regelingen goed begrijpt en eenvoudig kan ontvangen en dat de Belastingdienst deze in de toekomst nagenoeg probleemloos kan uitvoeren? Uitgangspunten zijn budgettaire neutraliteit en dat aan de achterliggende doelstellingen van de individuele toeslagen recht gedaan wordt.

Onderzoeksaanpak

- Inventarisatie van de huidige problemen bij de uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen en de Awir. Benut daarbij – zover relevant – mogelijke inzichten van de evaluatie van Awir.
- Opstellen van een programma van eisen waaraan de vormgeving van de toeslagregelingen en de Awir moeten voldoen. Denk bijvoorbeeld aan objectief toetsbare grondslagen waarvan toetsing administratief mogelijk is, een beperking van het aantal grondslagen, harmonisatie

¹ Zie bijvoorbeeld; Kamerstukken II, 2006–2007, 31 066, nr. 2 (Brief vereenvoudigingsoperatie Belastingdienst) Kamerstukken II, 2007–2008, 31 066, nr. 47 (Brief over vereenvoudiging huurtoeslag, inclusief aankondiging verdere vereenvoudigingen). Kamerstukken II, 2007–2008, 31 066, nr. 50 (Verslag van een Algemeen Overleg van 13 mei 2008).

- van begrippen en (draagkracht) principes en het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik;
- Uitwerken van concrete beleidsvarianten voor wijzigingen in de regelingen en/of de Awir. De focus ligt op het vergroten van de begrijpelijkheid en de uitvoerbaarheid. Daarnaast kunnen beleidsvarianten aan de orde komen voor problemen die bij de evaluatie van de Awir worden gesignaleerd maar die van een andere orde zijn.

Samenstelling werkgroep

Financiën, VWS, J&G, OCW, WWI, SZW, EZ, CPB en (evt.) nog twee externe deskundigen.